

δούλες είναι οι αληθινές νοικοκυράδες του σπιτιού.

Ξέρω τι θα με ρωτήσεις τώρα: «Και σε ποιό σχολειό θέλεις να βάλω μεθάρσιο την εγγονούλα σου; Στο Ρωμαίτικο σχολειό του Βόλου ή στο νοικοκυρτικό σχολειό της Καλλιθέας;» Νά, κι από τώρα την απάντησή μου: «Την εγγονούλα μου θέλω να τη βάλεις και στα δυο τα σχολειά και στο Βόλου και στης Καλλιθέας και να τα τελιώσει και τα δυο μαζί! Όχι πρώτα το ένα κ' ύστερα τ'άλλο». Μη μου γελάς που σου λέω νάχεις την ίδια εποχή το παιδί σου και στο Βόλο και στην Αθήνα - γιατί ίσια ίσια γλυκοντριεύουμαι πως όσο νήρθη ή εγγονούλα μου σε ηλικία να πάει σχολειό, θάχει ιδρυθεί ένα τέτοιο σχολειό που νάχει μέσα συγγραμμένα όλα τα καλά που στολίζουν και τα δυο αυτά σχολειά. Κι άκουσε πως τόνειρεύουμαι το σχολειό αυτό (ως το ποῦμε κιάλος «Σχολειό της εγγονούλας μου»). Το πρώτ' μαθήματα και τάπομεσήμερο νοικοκυριό και νάχει και δυο μεγάλες βιβλιοθήκες: στη μια να βρίσκονται όλα τα βιβλία που είναι απαραίτητα για να μορφωθεί μια γυναίκα και στην άλλη βιβλιοθήκη όλα τα πράματα του σπιτιού (τεντζερέςδες, σκάφες, σίδερα για το σιδέρωμα, ραπτομηχανές κτλ.) που είναι απαραίτητα για να μορφωθεί μια νοικοκυρά. Και οι Ρωμοπούλες στο «Σχολειό της εγγονούλας μου» να κούνε τους Δελμούζους να τους μιλάνε για Σολωμό και για Ψυχάκη και νάν τους διαβάζουν το Γκαίτε και το Σαιξπήρο, μα νάκούνε και την πλύστρα και τη ράφτρα και τη σιδερώστρα να τις μιλάζουνε στα μυστικά της τέχνης τους και νάν τις μαθαίνουν πως θα διευθύνουν το σπίτι τους αῖριο που θα ριχτούνε στη ζωή.

Γιατί, αγαπημένη μου, γραφείο της κόρης είναι και η κουζίνα της. Γιατί καθώς δεν τη θέλω την κόρη μοναχά μέσα στην κουζίνα, μα τη θέλω σκυμένη και στο βιβλίο της, τη θέλω και μπροστά στο πιάνο της, ή μπροστά στο ζουζουραφικό της τριπόδι - έτσι πάλι δε με συγκινεί και δε μ' ενθουσιάζει ή μορφωμένη κόρη όταν ξέρω πως δεν είναι και μορφωμένη νοικοκυρά. Μια κόρη για να ποῦμε πως έχει γερή ανατροφή πρέπει να ξέρει απ' όλα και πρέπει να νιώθει την ίδια λαχτάρα και για τη βιβλιοθηκούλα της και για την κουζινοῦλα της και για το πιανάκι της - αν έχει το χάρισμα να παίζει και πιάνο, γιατί και η μουσική είναι μια μεγάλη, ή με γαλύτερη μάλιστα, πλάστρα της ψυχής.

Στο «Σχολειό της εγγονούλας μου» θάθελα

ἀκόμα να διδάσκεται κ' ένα άλλο πολύ μεγάλο και ποῦνδ απαραίτητο μάθημα που το λένε «Ζωή». Θάθελα ήλικιωμένες μαννάδες κι ἄντρες σεβάσιμοι που να παλαίψανε και να ὑποφέρανε στη ζωή τους και να τη γγνωρίσανε έτσι από οικά, κι από την καλή της και από την κακή της τη μεριά - θάθελα λοιπόν οι μαννάδες αυτές κι αἰτοί οι ἄντρες να δείχνουνε στα κορίτσια μας τη ζωή από όλες τις ὄψεις της, κι από τις καλές κ' από τις κακές, με όλους τους κιντόνους και με όλους τους ἀγῶνες και τις ἀγωνίες της, και να φουσάνε στην ψυχὴ τους το θάρρος που χρειάζεται για νάντικρύσει κανείς κάθε κίντυνο και για να βγῆ νικήτης από κάθε ἀγῶνα της ζωής. Η ζωή δεν έχει μόνο γασσιμά και τριαντάφυλλα όπως την πλάθει κάθε κόρη στη φαντασία της - έχει κι ἀγκάθια, πολλά ἀγκάθια, φαρμακερά τις περισσότερες φορές και ποτέ μου δε θά ξεχάσω τους σίγους του κ. Πάλλη που μούτυχε να διαβάσω προχτές ἀκόμα, ίσια ίσια την ὄρα που συλλογιζόμουνα να σου γράψω τοῦτο μου το γράμμα. Σου τους ξεσηκῶνω για να τους χαρείς και σύ.

Πές, μέλισσα κ' εσύ, να ζήσεις, τί του παιδιού μου θά χαρίσεις; Ἄπό τὰ μᾶς ἢ καθεμιά ἀπ' τὰ λουλούδια μέλι φέρνει κι ἂν έχει, πές του, ἀποθυμιά, λιγάκι ὡς ἔρχεται να παίρνει.

Πές, μέλισσά μου, να μού ζήσεις, και τίποτα ἄλλο θά χαρίσεις; Φαρμακερὸ κρατάω κεντρί να τὸ κεντρώσω και μιά στάλια, στον κόσμο ἐδῶ να μὴ θαρροῖ κι ὅλα πως είναι μέλι γάλα.

Στο «Σχολειό της εγγονούλας μου» είναι ἀπαράιτητες οι τέτοιες στοιχειώδεις μέλισσες.

Σὲ φιλῶ Ἡ μαννούλα σου ΗΓΕΡΙΑ

ΜΑΝΩΛΗ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗ ΤΡΕΙΣ ΜΗΛΛΑΝΤΕΣ (ΓΙΑ ΠΙΑΝΟ)

Πουλιούνται 1 δραχμὴ ἢ καθεμιά στὰ γραφεῖα τοῦ «Νουμά»

Λουτράκι. Το μπουρίνι δεν ξέσπασ' ἀκόμα με τὰ σωστά του κ' ἔχετε βαρκάκη τὸν Ἰράπη, που μπορεῖ να σὰς περάσει κι ἂπ' τὸν Ὀκεανό!

— Γὼ δὲν τὴ φοβῶμαι τὴ φουρτούνα, νά! — εἶπ' ἡ Μαριώ, ζυγώνοντας θαρρετὰ τὴν ἀφρισμένη ἀκρογιαλιά.

— Ἀρῆ θά πααίνης να πνιγῆς, διακόλ' ὀχάτερα, π' λωλάθηκες να κᾶνε σεργιάνια! Ἄει σὴν κατάρρα μ'! — φώναζε με θυμὸ ὁ γέρο-Στρατῆς, κουνώντας τὸ κεφάλι του, σὰ να τὴν ἐλεεινολογοῦσε!

— Καλὸ εἶτανε, μουρμούρισ' ὁ Ἀράνης, να φύγουμε ἀρχήτερα, πρὶν πιάσει σκοτεινὰ και μᾶς πλάκῶση τὸ μπουρίνι... Τώρα και τίποτες ἄλλο να μὴν πάθετε, θά τρομάξετε, ἄδερφέ, θά γενῆτε μου σκίδι, τί θά πῆ. παιχινιά εἶναι;

— Τί να πάθουνε, ρέ, και να ξεπάθουνε; Φοβάσαι, κακομοῖρη, μὴν πνιγῆς; μ' αὐτὸ τὸν καιρὸ, μωρέ, γχιοτέδες; Και κόντεψα να σε κᾶνω και Κανάρη!.. Ὅρσε καραβοκύρηδες μιά φορά! Φτοῦ! πανάθεμά σας!

Ὁ καπτάν Νικόλας, στὸ κέρι λιγάκι ἀκόμα, τὸ πῆρε στὸ φιλότιμο νάκουση τὸν Ἀράπη να φοβίζη τὰ παιδιὰ, ίσια ίσια τὴν ὄρα που τοὺς εἶδν' αὐτὸς

κορᾶγιο να φύγουνε. Τὸν ἀγριοκοίταζε, βρίζοντας τον, ἔτοιμος, μ' ὅλα τὰ γεράματα, να φτάση και σὲ χειρότερα!

— Δὲ μίλησα γὼ για τὸ τομάρι μου — τάπο κρήτης ὁ φρόνιμος Ἀράνης γὼ και να γυρίσ' ἡ βάρκα πᾶω δέκα μίλια κελύμπι και τὸ ξέρετε, καπατάνιε..

— Πήγαινε, μωρέ!.. Ὡθ τὰ πᾶω γὼ τὰ παιδιὰ με τὴ βάρκα τοῦ Φανκριοῦ, σὲ μιάν ὄρα θά μποῦμε στὸ Λουτράκι!

— Ἄστα τᾶστεῖχ, μπάρμπα Νικόλα! Θαρρεῖς δὲν ἔχει κι ἄλλος φιλότιμο!.. Μπρός, βρέ παιδιά, με τὸνομα τοῦ Θεοῦ μπᾶτε μέσα...

Ὁ Ἀράνης ἔριξε τὴ δεκάρα του, κερῶνα ἢ γραμματὰ!

— Ἐλάτε, μπρός! — εἶπε κι ὁ Γιάννης; μ' ἀπόφαση. — Ἐλάτε, μωρὲ φοβιτσαρήδες! Ὁλοροφὸ θῆναι να καμαρώσουμ' ἀ-ὸ κοντὰ τὴ φουρτούνα, κάθε μερὰ δὲν τὸ βλέπετε αὐτό!

— Κάθε παιδί, κὺρ Γιάνγκο, παίρνει τὴ φωτιά για παιχινιά — τάποκρήθηκ' ὁ Σόφος, τραβώντας τὸ σκοινὶ τῆς βάρκας.

— Φόρτσα, μωρέ, τὸ σκοινί, φόρτσα! — ξεφώνισ' ὁ Ἀράνης μούτρωμένος, θέλοντας κάπου να

Ο "ΝΟΥΜΑΣ",

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Για τὴν Ἀθήνα ἀρ. 8. — Για τὴς Ἐπαρχίες ἀρ. 7
Για τὸ Ἐξωτερικὸ ἀρ. 10.

Για τὴς Ἐπαρχίες δεχόμεστε και τρίμηνας (2 ἀρ. τὴν τριμήνα) συντρομές.

Κανένας δὲ γράφεται συντρομητῆς ἂ δὲ στείλει μπροστὰ τὴ συντρομὴ του.

10 λεπτὰ τὸ φύλλο λεπτὰ 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κιάκια Σύνταγμα, Ὀμόνοια Ἐθν. Τράπεζα Ἰπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχιάδρου (Ἀκαδημία, Βουλῆ, Σταθμὸς ὑπόγειου Σιδηροδρόμου Ὀμόνοια, στὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἐστίας» Γ. Κολάγου και Σακέτου (ἀντικρὸ στὰ Βουλῆ).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα και Βόλο, στὰ Πρακτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Οἱ Ἀδλοκόλακες — Τὸ ἄρθρο τοῦ «Κήρυκα» — Τὸ Κυπριώτικο ζήτημα — Μιστριωτισμοὶ — Πολιτισμένοι ἀγριάνθρωποι.

ὉΣΟ και να μὴ μᾶς ἐνθουσιάζει ὁ κ. Φιλάρτος με τὸν ξεθωριασμένο «Ριζοσπάστη» του, ἀπὴ τὴ φορὰ ἂν βγῆ και λούσει κατόκορφα μερικὰ Ἀθηναῖκες ἐφημερίδες, δε θάχει καθόλου ἄδικο και θῆν τοῦ ποῦμε μῆτρο και μεῖς. Γιατί οἱ καλύτερες τὸ παραξενοντακιάσανε πᾶ με τὴν Ἀδλοκολακία τους και μᾶς πήσανε μιά βδημάδα ἀλάκαρη ἔαυτιά μας, φωνάζοντας μας πως ἂν λυθεῖ εὐνοϊκὰ τὸ Κρητικὸ ζήτημα, θά λυθεῖ μόνο και μόνο γιατί ταξίδεψε και φέτος ὁ Βασιλιάς μας στὴν Εὐρώπη.

Τραβήσανε μάλιστα και παραπάνω. Μᾶς εἶπανε δηλ. πως ὅτι καλὸ ἔγινε ἴσαμε τώρα στον τόπο μας, τὸ χωριστοῦμε στὴ Βασιλεία κ' εἶται μᾶς ἀφίσανε νᾶν τὸ κῶσομε — αῖριο κπορεῖ και να μᾶς τὸ ποῦνε — πως πρέπει νάλλῆξει τὸ Πολίτευμά μας στὸ Μοναρχικότερο γὼ να ἐκκολομηθῶσομε να βλέπομε δῶ και μπρός ὅλο και καλά.

Κάθε κολακία (φυσικὴ και ἡ Ἀδλοκολακία) ἔχει και τὰ ὄριά της και διαν τὸ παραξενοντακιάσει, πως τὸ παραξενοντάκισσε και σὲ τοῦτη τὴν περίσταση, βλάπτει ἀντὶ να ὀφελῆσει. Και πρέπει να μᾶς πιστέψουν οἱ κῆριοι αὐτοί, πως ζητώντας να σηκῶσομε με τὰ λιθνίσματα τους τὴ Βασιλεία; σὴ συνείδηση τοῦ λαοῦ, πετῶσανε ὀλωσδιόλιου τὸ ἐναντιὸ ἀποτέλεσμα. Και καιρός να σταματήσομε πᾶ τὸ ἀδικιολόγητο λιβάνισμα.

ΔΙΑΒΑΣΑΜΕ και μεῖς τὸ ἄρθρο τοῦ Χανιώτικου «Κήρυκα» που τόσο σκαντάλισσε μερικὴς Ἀθηναῖκες ἐφημερίδες

Ξεσπάση.

— Βῆ, βῆ, βῆ! Ὅρὲ που θά μπῆτε στὸ καιρί π' χροσηθάσει ὁ τὸ τραγόπουλο! Ὅρὲ θά ξεκαθαριστῆτ' ἄλλ' μιά βολά, διακόλ' γέννες, χῶς πᾶππᾶ και κουμπᾶρο!.. Ἀρῆ Μαριώ, δε σ' ἀφίνο γὼ να πᾶς να πνιγῆς, δε σ' ἀφίνο! Ἄλλ' βολά δε σε ξανακᾶν' ἢ κμνα σ'!

— Ὡθ πᾶω! Δὲν μπορῶ για να μείνω δῶ, να σκαρταδιάσ' μοναχά μ'! Ἐχομε και δουλιές αῖριο, θά πᾶμ' στὸ παζᾶρ! φώναζε τοῦ μπάρμπα της ἡ Μαριώ και πήγε με γενάτι ἄκρη ἄκρη, σὰ να-θελε να πηδήση πρώτη μεσ' στὴ βάρκα...

— Ὅρ' πιάστε τὴν αὐτοῖα τὴ ζουρλή, πᾶει να πέση μέσα! Ἡ κλήθεια εἶναι πως ὁ δούλιος ὁ Στρατῆς με τὸ δίκιο του φοβότανε τὸ βούτηγμα. Ἡ θάλασσα χυμοῦσ' ἀφρισμένη να πνιγῆ τὸ Φανάρι, που ὁ σὴν κοροϊδεῖα καταμεσῆς σηλώθηκε, καφρί, θαρρεῖς, μεσ' στὰ μῆτια της. Ἡ βάρκα παρᾶδερνε, σὰ φτερο στον ἀνεμο...

— Βρέ δὲν μπορεῖτε να κουμαντᾶρετε τὴ βάρκα δῶθε. Φέρτε τὴ γῦρο στὴν ἄλλη πᾶντα τοῦ Φανκριοῦ, ποῦναι χαμηλότερα και κόβεται κι ὁ ἀγέρας. Δῶ δὲν μποροῦν ὅλο: να μποῦνε, θά βουτήζουνε! — εἶπ' ὁ καπετάνιος στὸ Σόφο, που πολέμαγε να τὴν

ώστε δε διατάσανε νάν τὸ ποῦνε καὶ προδοτικό. Τὸ διαβάσαμε καὶ δὲν παραξενευτήκαμε καθόλου. Ὁ «Κήρυκας» φοβῆται μήπως μερικοὶ ἐργάζονται, σύμφωνα μὲ τὰ συμφέροντά τους, νὰ μὴν ἐνωθεῖ ἡ Κρήτη μὲ τὴν Ἑλλάδα ἀλλὰ νὰ προσαρτηθεῖ στὴν Ἑλλάδα ἀλλὰ Βοσνία καὶ Ἑζγοβίνα.

Μὰ νὰ ποῦμε καὶ ἄλλο. Φωνάζουνε πὼς ὁ «Κήρυκας» εἶναι τὸ ἐπίσημο ὄργανο τοῦ κ. Βενιζέλου καὶ πὼς ὁ, τὴ λέει ὁ «Κήρυκας» εἶναι σὰ νάν τὸ λέει ὁ ἴδιος ὁ κ. Βενιζέλος. Κ' εἶπειτα; Ὁ μὲ πῶς εἶναι προδοτικὸς ὁ κ. Βενιζέλος; ἢ πὼς ὁ κ. Σίμος τῆς «Πατριδῆς» ἢ ὁ κ. Κανελλίδης τῶν «Καιρῶν» βλέπουν καλύτερα τὰ πράματα ἀπὸ τὸ μεγάλο πολιτικὸ τῆς Κρήτης;

Μπορεῖ νὰ μᾶς τὸ ποῦν κι αὐτὸ, μὰ δὲ θὰν τοῦ πιστέψουμε—κι ἄς μᾶς συμπαθοῦνε.

ΤΟ ΡΑΣΟ ἑξοκολοθεῖ νὰ μαζεῖται στὴν Κύπρο καὶ τ' ἄλλο καὶ Ἑλληνικότατο νησί πάλι βρίσκειται χωρισμένο σὲ δύο ἑθνικὰ στρατόπεδα πού πολεμοῦνε μὲ λύσσα πῶς νὰ φέρει τὸ δικό του καλόγερο στὸν ἀρχιεπισκοπικὸ θρόνο τῆς Κύπρου.

Κι ἄλλοτε γράψαμε γι' αὐτὰ τὰ μακαρολήκια καὶ δείξαμε στοὺς Κυπριώτες πὼς μεγάλη ντροπὴ εἶναι νὰ γίνονται αὐτὰ τὰ πράματα μπροστὰ σὲ ξένους καὶ πὼς θὰ γελοῦν καὶ θὰ μᾶς ἐλεηνολογοῦν οἱ Ἑγγλέζοι πού τὰ βλέπουν. Καὶ βιασάει τὸ κακὸ τόσα χρόνια τώρα καὶ θὰ βασταῖει, φαίνεται, ἀκόμα ἄλλο ὅσοι ἢ κι περισσότερα—καὶ δὲ θὰ πάψει, ἂν δὲ συλλογιστοῦν οἱ Κυπριώτες πὼς γελοῖα γίνεται ἡ θέσις τους καὶ ἂν δὲν ἀποχωροῦν ἀπὸ τὸ σθεῖρο ἔναν ὁποιοδήποτε καλόγερο καὶ τὸν καθίσουν, καὶ μὲ τὸ ζῆρι ἀκόμα, πᾶνου στὸν ἀρχιεπισκοπικὸ θρόνο, γιὰ νὰ τελιώσει κι αὐτὸ τὸ ρεζιλέμα.

Ο ΚΑΗΜΕΝΟΣ ὁ κ. Μιστριώτης εἶπε, εἶπε πάλι γιὰ τὸ «Ἑλλ. Λεξικόν» πού θὰ ἐκδώσει τὸ Ὑπουργεῖο τῆς Παιδείας, εἶπε, εἶπε—εἶπε γιὰ προδοσίες, εἶπε γιὰ χυδαίους, εἶπε γιὰ ἐνοχτητὰ τῆς φυλῆς; πού κλέψανε ὅσοι τὰ διαβάσανε.

Γιατί ἐπιτέλους ὁ κ. Μιστριώτης ἀρχίναρε τώρα τελευταῖα νὰ λέει σ' ἄληθινὰ σεβαστὲς ἀνοησίες, τόσα σεβαστῆς, πού νὰ κλαίνε ὅσοι τὶς διαβάζουν καὶ νὰ λυποῦνται τὸν ἄνθρωπο.

Τὴ νὰν τὰ πολυλέμε! Ὁ κ. Μιστριώτης ὕστερα μάλιστα ἀπὸ τὸ γερὸ ζετινάμα τοῦ κ. Κρουμπάχερ, ἔφτασε σὰ λόγια του καὶ σὰ γραφήματά του σὲ ἀπροχώρητο τῆς ἀσυναρτησίας καὶ ἀερολογίας καὶ κατάντησε, ἔτσι νὰ ποῦμε, ἅγιος πιά. Καὶ μὲ τοὺς ἅγιους δὲ θυμῶναι κανεῖς. Βγάξε μοναχὰ τὸ καπέλλο του καὶ τοὺς προσκυνάει.

ἌΔΗ πάλι αὐτὴ ἡ προστυχία τοῦ Ἀθηναίου τύπου. Ἦρθε ἡ Σάρρα Μπερνάρ ἐδῶ κι ἀντί-νὰ μᾶς μιλήσουνε γιὰ

τὴν ὑπέροχη τέχνη τῆς, ἀρχινήσανε νὰ μετροῦνε τὰ χρόνια τῆς, καὶ νὰ μᾶς μιλοῦνε γι' αὐτὰ καὶ νὰ κάνουνε χίλιες ἀνοστοεμπνάδες πᾶνου σὰ γερατιά τῆς.

Ἡ μεγάλη τεχνίτρα, λένε, μᾶς εἶπε ἀφιλόμους φεύγοντας. Ἄν μᾶς ἔλεγε πρόστους καὶ βάρβαρους, θὰ μᾶς χαραχτήριζε σωστότερα, γιατί ἡ κοινωνικὴ μας μόρφωση δὲν ἔφτασε σὲ κείνο τὸ σημεῖο πού ξεχωρίζει τοὺς πολιτισμένους ἀνθρώπους ἀπὸ τοὺς ἀγριανθρώπους. Μὲ ὅλα τὰ φραγ-κολοεβαντινὰ ψευτοφροσιμάτᾳ μας, κάπια χωριάτᾳ ἀκόμα κρυφοζεῖ στὴν ψυχὴ μας.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΕΣ ΒΙΖΙΤΕΣ (ΣΗΥΡΟΣ, ΒΕΝΟΣ)

Εἶναι πολὺ εὐκόλο πρᾶμα νὰ λέει κανεῖς τὴ γνώμη του καὶ νὰ σκαρώνει τὴν κριτικίτσα του γιὰ καλλιτέχνες, γιὰ τοὺς ὁποίους γράφτηκαν τουλάχιστο κάμποσα βιβλία σὲ διάφορες γλώσσες, πού μίλησαν τουλάχιστο δεκαπέντε κριτικοὶ καὶ τὰ περιδικᾶ κ' οἱ ἐφημερίδες ἀρχίσανε νὰ τοὺς ξελαϊκεύουν ἀλύπητα. Εἶναι πολὺ εὐκόλο πρᾶμα λόγου χάριν νὰ ποῦμε κι ἐμεῖς τὴ γνώμη μας γιὰ τὸ Βελάσκης ἢ τὸ Θεοτοκόπουλο, ἢ τὸ Ρέμπραντ, ἀκουμπώντας ἐπιτήδεια, γιὰ ἃ μὴ σκουντάψουμε, σὲ κάποιον ἄλλο, ὅπως τὸ κάνουν ὅλοι οἱ δικεῖ μας οἱ κριτικοὶ (!) μὰ εἶναι πολὺ δύσκολο πρᾶμα νὰ πεῖ κανεῖς τὴ γνώμη του γιὰ καλλιτέχνη, πού δὲν ἰσχυροῦνται λέξη ἀκόμα γιὰ τὸ ἔργο του, καὶ τὸ ἔδαφος εἶναι παρθένο. Νὰ παρουσιασθεῖς σ' ἕνα κοινό, ἕνα καλλιτέχνη, γιὰ πρώτη φορά, αὐτὸ εἶναι λιγάκι δύσκολο νὰ εἶναι ποιητῆς, δηγηματογράφος, τῆς φάρμας μας τελοσπάντων, πᾶει κι ἔρχεται μὰ νὰ εἶναι ζωγράφος, γλύφτης, μουσικός, ἀρχιτέχτονας, πᾶει καὶ δὲν ἔρχεται, γιὰ μᾶς μάλιστα τοὺς ἐρημικούς καὶ τοὺς ἀπόξενους. Ἔτσι βουρὸ τὸ βρίσκω νὰ μιλήσω γιὰ κάποιους δικούς μας, μὰ θὰ τὸ κάνω ὅπως μπορέσω καὶ σύντομα, σήμερα γιὰ τὸ ζωγράφου μας κ. Σπύρο Βενο καὶ μεθαύριο γιὰ τὸ μουσικὸ κ. Μάριο Βάρδογλη. Καὶ θὰ τὸ κάνω μ' ἐνθουσιασμό, γιὰτί στοὺς πρώτους αὐτοὺς ἀπόλαυσα ἀληθινὴ καλλιτεχνικὴ συγκίνηση κ' εἶδα πὼς εἶναι ταγμένοι τεχνίτες πού ἀπεφώνουν ὅλη τους τὴ δύναμη γιὰ τὴν Τέχνη, στὴν ἐκλεχτότερή της μορφή.

Ἐνας χρόνος κι ἀπάνου εἶναι τώρα, πού πρωτοεπισκέφτηκα τὸν κ. Βενο στὸ ἀτελιέ του. Ἐνα ἀτελιέ μὲ γοῦστο βαλμένο μοναδικὸ στὸ μπουλεθάρο τοῦ Montparnasse. Τὴν πρώτη φορά μού ἔδειξε μὴ μεγάλη σπουδὴ του, πού ἔφτιασε στὸ

Πολυτεχνεῖο τοῦ Μόναχου καὶ ξεχωρίστηκε ἐπ' τοὺς καθηγητῆς του. Εἶναι μὴ γοῖα χωριάτῆς πού κρατᾶει γελαζομένη ἕνα κόκκορα. Τὸ θέλα του ἀπλὸ κ' ἡ ἰδέα του τίποτα ὅμως ἡ τέχνη μὲ τὴν ὁποία εἶναι βαλμένη ἡ ἐξοχικὴ αὐτῆ σκηνοῦλα, ἡ ἐκφραση ἡ ζωηρὴ τῆς γριούλας καὶ τοῦ κόκκορακού, τὰ χρώματα τὰ ζωντανὰ καὶ ἀρμονισμένα κ' οἱ γραμμὲς οἱ θετικὲς κ' οἱ σπουδαγμένες, ὅλα τελοσπάντων εἶναι τέτοια, πού κἄνουν τὴ ζωγραφιὰ αὐτῆ λατρευτῆ. Σοῦ θυμίζει ἄγνὸ ἑλληνικὸ παραμῦθι καὶ σοῦ φέρνει στὸ νοῦ σου ὅλη τὴ χωριάτικη ζωὴ μας πού τὴν ἔχω ζήσει μικρὸς καὶ ξέρω τὰ θέλητρά της. Ἀπ' τὴ στιγμὴν αὐτῆ ἀγάπησα τὴν τέχνη τοῦ κ. Βένου καὶ τὰ μάτια μου τὰ στύλωσα μὲ πίστη στὶς ἄλλες του σπουδὲς καὶ ἔργα. Ὁ κ. Βενο στάληθε στὴν Εὐρώπη ἀπ' τὸ Πολυτεχνεῖο μας, παίρνοντας τὸ βραβεῖο σὲ δικηνοσιμό. Τὸ Μόναχο τὸν ἔσυρε πρώτη πόλη τῆς Εὐρώπης καὶ ἐκεῖ μέσα στὰ τρία χρόνια πού ἔμεινε πέταξε σὰ ράκη, ὅλες τὶς σκουριατμένες ἰδέες, πού ἀφουχτα ἔχε φεύγοντας ἀπ' τὴν Ἀθήνα, ὅπου δὲν ὑπάρχει ἔγνος καλλιτεχνικῆς ζωῆς καὶ ἀνοῖξε τὴν ψυχὴν του πλατιά νὰ δεχτεῖ τὴ μόρφωση πού περίσσεια τοῦ προσέρονταν.

Δουλοῦντας ἢ ταξιδεύοντας στὴ Γερμανία καὶ στὴν Ὀλλανδία, δὲν ἄρνηε πόλη πού ἔχει ἕνα μουσεῖο ἢ μνημεῖα μὲ κάπια σημασίαν, χωρὶς νὰ ἐπισκεφτεῖ, καὶ μελετητῆς τῆς Φύσης πέρασε στὰ χωριά αὐτὰ τὰ νοσταλγικά, γιὰ νὰ πιάσει εἰκόνας χρωματισμούς καὶ γραμμὲς πού θὰ τὰ ρίξει μὰ μέρα στὸ ἔργο του. Ξέρω τὴ γνώμη τοῦ κ. Π. Γιαννόπουλου γιὰ ὅλα αὐτὰ καθὼς καὶ τοῦ θυμαστῆ τοῦ κ. Βενοπούλου. Ὁ κ. Βενο πῶν: Γιατί τάχα νὰ μὴ μελετηθεῖ καλύτερα τὴ δική του τὴ φύση, ἀπὸ τοῦ νὰ γυρίζε στὶς ξενιτιὲς καὶ στὰ ταξίδια πού θέλουνε κι ἔξοδα, π' ἀνάθημα τα! Ὁ Γκαίτε, θαρῶ, εἶπε, πὼς ὅποιος δὲν ξέρει ξένες γλώσσες δὲν ξέρει καὶ τὴ δική του τὸ παίρνω αὐτὸ γιὰ νὰ πῶ κι ἐγὼ ὅποιος δὲ μελετᾶει καὶ τὴν ξένη φύση, ξένος θὰ μείνει κι ἀπὸ τὴ δική του. Ἔτσι λοιπὸν ὁ κ. Βενο ἦρθε στὸ Παρίσι ἐδῶ καὶ δύο χρόνια τώρα, ν' ἀποτελιώσει τὶς σπουδὲς του καὶ νὰ βρεῖ ἕνα κριτῆ νὰ φανερώσει καὶ τὸ ἔργο του.

Τὸ καλλιτεχνικὸ ἰδανικὸ τοῦ κ. Βένου εἶναι ἀπὸ τὰ σπάνια. Δὲ γύριψε τίποτα ἀπ' ὅσα θὰ μπορούσαν νὰ κἄνουν τὸ ἔργο του μὰ ὅσα ἀρχίτερα γνωστὰ, μὲ στοιχεῖα εὐκόλα καὶ ρουτινιέρικους τρόπους

τραβήξει πλάι στὰ βράχια.

— Ἔλα, τὸ λοιπὸ, τελιώνετε, θὰ μᾶς πιάση νύχτα!

— Πίσ' ἀπ' τὸ Φανάρι, στὸ λιμανάκι, πού φέρανε τὴ βάρκα, τὰ τρελλὰ τῆς χορηγηθῆματα πάψανε. Ἡ ἀκρογιαλιά εἶτανε χαμηλότερη καὶ τὰ δελφίνια μας κατορθώσανε νὰ μπουνε στὴ βάρκα, χωρὶς πολλὰ καρδιοχτύπια. Ὁ Γιάννης γράψωσε τὸ τιμόνι, κατὰ τὴ συνήθεια του. Ἡ Μαρῖω, μ' ὅλες τὶς φωνὲς τοῦ γέρο Στρατῆ, πέταξε μέσα, σὰ Μπουμπουλίνα, καὶ θρονιάστηκε δίπλα στὸ Γιάννη. Ἄλλα παιδιὰ κάτσανε στὴν πλώρη. Ἄσανε τὴ βάρκα καὶ σηκώσανε τὸ παννί.

— Ἔχε γιά, καπετάνιο!

— Στὸ καλὸ, παιδιὰ, στὸ καλὸ! Ὁ πᾶτε σὰ δελφίνια κ' ἔγνοια σας!

— Ἄει, μωρὴ Μάρω!—φώναξ' ὁ γέρω Στρατῆς—γὼ θέλου νᾶξ χίλια πρόβατα μὰ σὺ δὲ θές κανένα!.. Καλὰ! Σὺ θὰ χτυτᾶς τὸ ζερό σ' ἰ μόν' νὰ μὴν τὸ χτυπήσ' καφερὴ στὸν πάτο τ' πελάου!

Ἡ βαρκούλα ξεκίνησε ἀργά, ἀργά, γέροντας δεξιὰ καὶ ζερβά, σὰν παχουλὴ κοκώνα γεμάτη νᾶζια. Τὸ παννί, μισοχαλαρωμένο ἀκόμα, χτυ

πιότανε στὸ κατάρτι, σὰ νᾶθελε νὰ ξεμουδιάση γιὰ τὸ πάλαιμα πού περίμενε. Λίγο λίγο φεύγαν ἀπὸ τὰ πᾶγγιο τοῦ Φανερῖου, στρέφοντας κατὰ τὸν κάθο τὴν πλώρη, καὶ ἀρχίζε πάλι ὁ χορὸς τῆς βάρκας, ὅσο ξανόλανε στὸν μεγάλην κύματα. Πᾶνω στὸ γύριμα μ' ἕνα ξαφνικὸ φῶσημα τᾶνέμου μονομῆς τερωθῆκε τὸ παννί, νὰ σπάση, κ' ἔγυρε ἡ βάρκα μονόπαντα, σὰ νὰ τουμπάριζε, μπρὸς στὰ μάτια τοῦ καπτάν Νικὸλα, πούμπηξε τίς φωνὲς πὸ πᾶν' ἀπ' τὸ Φανάρι:

— Στὸ τιμόνι ὁ Ἀράπης! Ὁ Ἀράπης στὸ τιμόνι!.. Τάκουτε, βρέ; χαθήκατε, σκυλιά!

— Στάσ' ἀπ' αὐτοῦ, κύρ Γιαγκο! Ἔχει δικεῖ ὁ γέρος! Δὲν εἶναι δῶ γιὰ παιχιδία—εἶπ' ὁ Ἀράπης, παραμερίζοντας τὸν Κανάρη μας, χωρὶς πολλὰ κοπιμένα!

— Τὸ τιμόνι μᾶς ἔφταιξ' ἀδερφέ;

— Ὅχι, κύρ Γιαγκο... ὁ τιμονιέρης! Ἄσε μας, στὸ θεό σου, νὰ κάνουμε τὴ δουλιὰ μας!

Γερμένη στὴ μιὰ πάντα ἡ βαρκούλα, μὲ τὴν πλώρη σηκωτὰ καὶ τὸ μικρὸ παννάκι τερωμένο, πῆ γαίνε τώρα μιὰ χαρά, σὰν τὴ σέικτα, μ' ὅλα τῆς τὰ χορηγηθῆματα Μπρὸς στὴν πλώρη, μακριὰ, ζουγραφίζεταν τοῦ Λουτρακιοῦ ὁ κάθος, πού τόσο

ἐπιθυμητὸ, αὐτὴ τὴν ὥρα τοὺς εἶτανε. Ἐνα ἕνα περνοῦσανε δίπλα τᾶγριμένα κύματα, σπάζανε στὴν πλώρη μ' ὄρη καὶ σκορποῦσαν ἀφρισμένα, ἢ πλαγινὰ τοὺς ἔβρνανε καὶ γινότανε μουσαῖδι. Κάπου κάπου ἡ φτωχὴ βαρκούλα ἔκοβε τὸ δρόμο τῆς, σὰ νᾶθελε νὰ παρῆ ἀνάσση πρὶν ξαναχτυπήσῃ.

— Κύρ Γιαγκο, θὰ σ' ρίξω τὴ σιγκούνα μ' νὰ σε σκεπάσω! Μένα δὲ μὲ κόψ' κι ἂ βρῆξω κι ἂ γενεὸ μουσαῖδ'... Σένα συλλογιέμαι πού κρυώνεις εὐκόλα, κατὰ πὼς λέν οἱ δικεῖ σ'!

— Στὸν τόπο σου, μωρὴ! Μὴ σαλεύς, σούλλα, καὶ κρυώναστε! Ὅλλ' χάρου στὴ βάρκα, παιδιὰ, μαζωμένοι σὰ σαβούρα—φώναξ' ὁ Ἀράπης μὲ θυμὸ, βλέποντας τὴ Μαρῖω νὰ σηκώνεται ξαφνικὰ καὶ νὰ μετατοπιέται.

— Τὴ σιγκούνα μ' γιὰ θὰν τοῦ βένου...

— Δὲν τὴ θέλω, παιδί μου, τὴ σιγκούνα σου... Τὸ πολὺ πολὺ θὰ τυλιχτῶ μὲ τὸ χαλί τῆς βάρκας, νὰ μὴ βρέχουμαι...

— Μάϊνα, Σόφο, τὸ παννί! Στὰ κουπιὰ, στὰ κουπιὰ! Μπρὸς, κύρ Κώστικ, ἦρθε κ' ἡ ἀράδα σου!

(Ἀκολουθεῖ)